

Tiến tới Lễ hội Ka Tô - Lễ hội truyền thống lớn nhất và độc đáo của người Chăm Balamôn tỉnh Khánh Hòa

15:17 17/10/2025

Lễ hội Katê là lễ hội truyền thống lớn nhất và tiêu biểu của đồng bào Chăm (theo đạo Balamôn) tỉnh Khánh Hòa. Lễ hội được tổ chức định kỳ hàng năm vào ngày cuối của tháng 6 và ngày đầu tháng 7 Chăm lịch (Năm nay vào ngày 20 và 21/10 /2025 Dương lịch) tại các khu vực đền, tháp Chăm; các Làng/palei Chăm và hộ gia đình. Theo bà con người Chăm: Điều độc đáo là hầu hết những ngày diễn ra Lễ hội Ka Tô, thời tiết đều rất đẹp, mát mẻ, không mưa gió hay nóng bức.

Tháp Pô Klong Garai được xây dựng vào cuối thế kỷ 13 đầu thế kỷ 14 để thờ Vua Pô Klong garai (1151- 1205), được Thủ tướng Chính phủ cấp Bằng xếp hạng Di tích quốc gia đặc biệt ngày 22/12/2016 (Ảnh: Trần Minh Ngọc)

- Chu th của L hi Ka Tê là cng ng ngi Chm theo o Balamôn, trong ó Hi ng Chc sc Chm Balamôn là t chc i din cho cng ng trong vic thc hành các nghi thc liên quan n tôn giáo, tín ngng ca L hi Ka Tê.

Tháp Pô Rome (Tháp Hậu Sanh): Theo tài liệu Tháp được xây dựng vào thế kỷ 17, có tượng vua Po Rome được thờ cao khoảng 1,2m. Ngoài ra, còn có một tượng bán thân nữ mà người Chăm gọi là tượng hoàng hậu Po Bia Sancan, cao khoảng 0,75m, bên ngoài tháp là tượng bà hoàng hậu Suci. (Ảnh: Trần Minh Ngọc)

Lễ hội bao gồm hai phần: “Phần Lễ ” và “Phần hội”:

Phần Lễ: Gồm các nghi thức mang tính chất tâm linh, dâng cúng lễ vật, thỉnh cầu lên thần linh tại các đền tháp và nơi thờ tự ở làng và các gia đình người Chăm Balamôn, với mong muốn được phù hộ, độ trì cho cuộc sống ấm no, hạnh phúc, gồm các hoạt động:

Lễ hội Ka Tê trên Tháp Pô Rome:: Lễ hội Katê của người Chăm tỉnh Ninh Thuận được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cấp Chứng nhận được đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia ngày 20/6/2017 (Ảnh: Trần Minh Ngọc)

Nghi lễ diễn ra tại các đền tháp

Vào buổi chiều của ngày cuối tháng 6 Chăm lịch (20/10/2025): Rước y trang của Pô Inur Nugar từ đồng bào Raglai ở xã Phước Hà về đền thờ Pô Inur Nugar (đền trong) ở thôn Hữu Đức, xã Phước Hữu, tỉnh Khánh Hòa.

Ngay từ sáng sớm của ngày mồng 1/7 theo lịch Chăm, các gia đình người Chăm mang lễ vật lên Tháp, chọn vị trí trải chiếu và đặt lễ vật để chuẩn bị cúng (Ảnh: Trần Minh Ngọc)

Vào buổi sáng của ngày đầu tháng 7 Chăm lịch (21/10/2025): Các nghi lễ được diễn ra đồng thời ở tháp Pô Klong Garai, phường Đô Vinh; tháp Pô Rômê, thôn Hậu Sanh và đền Pô Inur Nugar (đền ngoài), thôn Hữu Đức, xã Phước Hữu, tỉnh Khánh Hòa. Nghi lễ diễn ra ở các đền, tháp về cơ bản bao gồm: Lễ rước y trang (*Rauk khan aw pô yang*); Lễ mở cửa đền/tháp (*Pơh mbăng yang*); Lễ tắm tượng thần (*Munay yang*); Lễ mặc y trang cho thần (*Angui khan aw yang*) và Đại lễ (*Muliêng yang*).

Lễ rước y trang từ thôn Hữu Đức lên Tháp Pô Rome (Ảnh: Trần Minh Ngọc)

Điều hành và thực hiện nghi thức lễ tại các đền, tháp là các chức sắc tôn giáo thuộc Hội đồng Chức sắc Chăm Balamôn tỉnh (*Cả sư - Pôdhia; các tu sĩ - Baséh*); các chức sắc tín ngưỡng dân gian (*thầy kéo đàn và hát thánh ca - Kadhar; bà bóng múa và dâng lễ vật lên các vị thần linh - Muk Pajâu; ông từ - Camunei*).

Nghi lễ diễn ra ở làng

Sau phần lễ ở các đền, tháp, là phần *nghi lễ được tổ chức ở các đền thờ thần làng ở các làng Chăm Balamôn*. Người dân tôn kính thần làng như vị thần bốn mệnh che chở và mang đến những điều may mắn cho dân làng. Người dân mang lễ vật đến để dâng lễ, cầu mong những điều may mắn trong năm.

Nghi lễ tại gia đình, dòng tộc

Sau nghi lễ ở đền tháp, ở làng và các gia đình, dòng tộc. Mỗi gia đình đều chuẩn bị mâm lễ vật thành kính dâng lên thần linh để bày tỏ lòng biết ơn và cầu mong những điều may mắn, tốt đẹp nhất sẽ đến trong năm tới.

Phần Hội: Gồm các hoạt động trình diễn văn hóa văn nghệ, thể thao, trò chơi dân gian, hội thi tay nghề làm gốm, dệt thổ cẩm, hoạt động giao lưu, thăm hỏi lẫn nhau... tạo không khí vui tươi, tưng bừng, phấn khởi trong thời gian diễn ra lễ hội, thu hút đông đảo cộng đồng người Chăm trong tỉnh cũng như Nhân dân và du khách tham gia trải nghiệm, tìm hiểu về lễ hội.

Lễ hội Ka Tê (múa hát) diễn ra ở thôn Hữu Đức (Ảnh: Trần Minh Ngọc)

Lễ hội Ka Tê phản ánh sâu sắc những giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của đồng bào Chăm nói chung, cộng đồng Chăm theo đạo Bàlamôn nói riêng, thể hiện rõ nét đạo lý uống nước nhớ nguồn, tri ân các thần linh, các bậc tiền nhân đã tạo dựng, bảo vệ cộng đồng có cuộc sống bình an, ấm no, hạnh phúc; cầu mong mưa thuận, gió hòa, mùa màng được bội thu. Thông qua lễ hội, các giá trị văn hóa truyền thống được bảo tồn và phát huy, các tinh hoa về ẩm thực, trang phục, văn nghệ dân gian như múa, hát, trình diễn nhạc cụ, nghề thủ công truyền thống cũng được thực hành, góp phần bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống của người Chăm tỉnh Khánh Hòa.

Lễ hội Ka Tê năm 2025: Theo Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch (VHTTDL) Khánh Hòa:

Phần Lễ do Hội đồng Chức sắc Chăm Bàlamôn chủ trì

Hội đồng Chức sắc Chăm Bàlamôn; các chức sắc tôn giáo và cộng đồng Chăm Bàlamôn thực hiện công tác tổ chức “Phần Lễ” của Lễ hội Ka Tê tại các đền, tháp Chăm, các làng Chăm và gia đình của người Chăm theo đạo Bàlamôn trên cơ sở bảo tồn và phát huy những giá trị truyền thống tốt đẹp của Lễ hội. Cụ thể:

Từ 13 giờ 30 phút ngày 20/10/2025: Nhân dân các thôn: Hữu Đức, Tân Đức, Thành Đức xã Phước Hữu tổ chức lễ rước y trang Pô Inur Nugar từ đồng bào người Raglai ở xã Phước Hà về đền thờ trong thôn Hữu Đức, xã Phước Hữu.

Bà con người Chăm và du khách dự Lễ hội Ka Tô tại Tháp Pô Klong Garai (Ảnh: Trần Minh Ngọc)

Từ 6 giờ 30 phút ngày 21/10/2025: Hội đồng Chúc sắc Ban phong tục các tháp: Pô Klong Garai; Pô Rômê và đền Pô Inư Nugar; tiến hành các nghi thức Lễ hội theo truyền thống.

Ngày 22/10/2025: Lễ hội tiếp tục diễn ra tại các làng, tộc họ và gia đình người Chăm Balamôn trên địa bàn tỉnh.

Các hoạt động chào mừng Lễ hội Ka Tô năm 2025

Các hoạt động hưởng ứng do ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch tổ chức:

Tuyên truyền, giới thiệu Lễ hội Ka Tô trên các phương tiện thông tin đại chúng, tại các địa điểm diễn ra Lễ hội.

Tổ chức không gian trưng bày, triển lãm về văn hóa Chăm, giới thiệu hiện vật, hình ảnh, nghề truyền thống và phong tục tập quán của đồng bào Chăm tại khu vực các đền, tháp Chăm, tại Nhà trưng bày khu vực Tháp Pô Rômê và Nhà trưng bày khu vực Tháp Pô Klong Garai.

Cận cảnh Tháp Pô Glong Garai (Ảnh: Trần Minh Ngọc)

Chương trình nghệ thuật đặc biệt chào mừng Lễ hội Ka Tô: vào 19 giờ 00 ngày 20/10/2025 tại Sân vận động thôn Hữu Đức, xã Phước Hữu, tỉnh Khánh Hòa

Các thiếu nữ Chăm dự Lễ hội Ka Tô tại Tháp Pô Klong Garai (Ảnh: Trần Minh Ngọc)

Chương trình nghệ thuật “Chào mừng Lễ hội Ka Tô năm 2025” vào sáng ngày 21/10/2025 tại các đền, tháp Chăm và các làng Chăm diễn ra Lễ hội.

Hội thi viết chữ Chăm: Vào ngày 21/10/2025 tại khu vực Tháp Pô Klong Garai.
Chủ đề: “Sáng nét chữ - Giữ hồn Chăm”

Hội thi các trò chơi thể thao dân gian: Vào ngày 21/10/2025 tại Khu vực Tháp Pô Klong Garai: Thi kéo co, nhảy bao bố, đội lu nước vượt chướng ngại vật dành cho du khách và Nhân dân tham gia Lễ hội

Hoạt động trưng bày, giới thiệu sản phẩm: Tại khu vực bãi đậu xe tại khu vực Tháp Pô Klong Garai, tổ chức các gian hàng giới thiệu, quảng bá sản phẩm, dịch vụ ẩm thực, thời trang, đồ gia dụng, sản phẩm đặc thù của các địa phương trong tỉnh phục vụ nhu cầu của nhân dân và du khách

Nét duyên thiếu nữ Chăm trong Lễ hội Ka Tô (Ảnh: Trần Minh Ngọc)

Các hoạt động hưởng ứng Lễ hội Ka Tô do các địa phương, sở ngành tổ chức

Từ ngày 18/10 đến ngày 25/10/2025, trên địa bàn các xã nơi diễn ra Lễ hội Ka Tô có kế hoạch tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục - thể thao phục vụ nhân dân như: Biểu diễn văn nghệ, thi đấu - giao lưu bóng đá, bóng chuyền và các trò chơi thể thao dân gian; mời các Đoàn nghệ thuật của tỉnh biểu diễn phục vụ nhân dân địa phương. Xã Phước Hữu tổ chức Chương trình văn nghệ tổng hợp phục vụ lễ rước Y trang tại sân vận động thôn Hữu Đức, xã Phước Hữu. Tùy theo điều kiện cụ thể, từng thôn, xã tổ chức các đêm văn nghệ, các giải thi đấu thể thao phục vụ Nhân dân vui Lễ hội Ka Tô; mời các đoàn nghệ thuật tỉnh về biểu diễn tại các thôn trong thời gian diễn ra lễ hội.

Tổ chức Hội chợ Thương mại và kích cầu tiêu dùng phục vụ nhân dân và du khách nhân dịp Lễ hội Ka Tô năm 2025.

Được biết: Lãnh đạo tỉnh sẽ thăm và tham dự khai mạc Lễ hội Ka Tô năm 2025 tại 3 khu vực đền, tháp Chăm trong tỉnh, phát biểu, tặng quà; Tổ chức thăm hỏi, chúc mừng các chức sắc, chức việc, gia đình chính sách, bà con tín đồ tiêu biểu nhân dịp Lễ hội Ka Tô năm 2025.

Trần Minh Ngọc